

clàssic

Programa del Moviment de les Forces Armades Portugueses

Moviment de les Forces Armades

26 d'abril de 1974

La Revolució dels Clavells va posar fi a la dictadura feixista de Portugal al 1974. Va ser una revolució iniciada pel Moviment de les Forces Armades, un cas únic a Europa d'on l'estament militar inicia un canvi de règim per impulsar un procés democràtic. A partir d'aquest cop, la Junta de Salvació Nacional va agafar les regnes del país amb un programa d'obertura democràtica, progressista i descolonitzador. Un procés convuls, que va acabar desembocant amb la convocatòria d'eleccions lliures i obrint un nou període fins a la consolidació de la democràcia.

Aquest document es va fer públic l'endemà de la revolució i és l'element central des d'on es va basar totes les transformacions que hi va haver.

Considerant que després de tretze anys de lluita en terres d'ultramar el sistema polític actual no ha aconseguit definir de manera concreta i objectiva una política d'ultramar¹ que condueixi a la pau entre els portuguesos de totes les races i credos;

Considerant que la definició d'aquesta política només és possible amb el sanejament de la política interna actual i de les seves institucions, convertint-se per mitjans democràtics en representants indiscutibles del Poble portuguès;

Considerant, a més a més, que la substitució de l'actual sistema polític s'haurà de dur a terme sense convulsions internes que afectin la pau, el progrés i el benestar de la Nació:

El Moviment de les Forces Armades Portugueses, en la profunda convicció que interpreta les aspiracions i els interessos de la majoria aclaparadora del poble portuguès i que la

¹ Es refereix a una política per a les colònies portugueses.

seva acció està plenament justificada en nom de la salvació de la Pàtria, fent ús de la força que li ha atribuït la Nació, mitjançant els seus soldats, proclama i es compromet a garantir l'adopció de les següents mesures, plataforma que considera necessària per a la resolució de la gran crisi nacional que està travessant Portugal:

A — Mesures immediates

1 — Exercici del poder polític per part d'una Junta de Salvació Nacional fins a la formació, a curt termini, d'un Govern Civil Provisional.

La selecció del president i del vice-president la farà la mateixa Junta.

2 — La Junta de Salvació Nacional decretarà:

a) La destitució immediata del president de la República i de l'actual Govern, la dissolució de l'Assemblea Nacional i del Consell d'Estat, mesures que aniran acompanyades de l'anunci públic de la convocatòria, en el termini de dotze mesos, d'una Assemblea Nacional Constituent, elegida per sufragi universal directe i secret,

d'acord amb la llei electoral que ha d'elaborar el futur Govern Provisional;

b) La destitució de tots els governadors civils del continent,² els governadors de districtes autònoms a les illes adjacents³ i els governadors generals a les províncies d'ultramar, així com la dissolució immediata de l'*Ação Nacional Popular* [Acció Nacional Popular].

- Els governs generals de les províncies d'ultramar seran assumits immediatament pels respectius secretaris generals, investits de les funcions dels titulars del govern, fins al nomenament de nous governadors generals, pel Govern Provisional;
- Els assumptes en curs dels governs civils seran gestionats pels seus respectius substituïts legals fins que el Govern Provisional designi nous governadors;

² Fa referència al territori portuguès de la península ibèrica.

³ Fa referència als arxipèlags de les Açores i Madeira. Aquesta desaparegué amb la Constitució de 1976.

c) La dissolució immediata de la DGS [Direcció General de Seguretat], la *Legião Portuguesa*⁴ i les organitzacions polítiques juvenils;

A Ultramar es reestructurarà i sanejarà la DGS, organitzant-se com a Policia d'Informació Militar sempre que les operacions militars ho requereixin;

d) El lliurament a les Forces Armades d'individus culpables de delictes contra l'ordre polític establert durant el període de vigència de la Junta de Salvació Nacional, per al procés d'instrucció i enjudiciament;

e) Mesures que permetin una vigilància i un control rigorosos de totes les operacions econòmiques i financeres amb l'estranger;

f) L'amnistia immediata de tots els presos polítics, excepte els culpables de delictes comuns que seran lliurats a l'autoritat judicial corresponent, així com la reincorporació voluntària dels funcionaris

⁴ La LP fou una organització política-paramilitar portuguesa del període 1936-1974.

- de l'Estat acomiadats per motius polítics;
- g) L'abolició de la censura prèvia i posterior.
- Reconeixent la necessitat de salvaguardar els secrets dels aspectes militars i evitar les alteracions a l'opinió pública provocades per les agressions ideològiques dels mitjans més reaccionaris, es crearà una comissió ad hoc pel control de la premsa, la ràdio, la televisió, el teatre i el cinema de caràcter transitori, depenent directament de la Junta de Salvació Nacional, que romandrà en funcions fins a la publicació de noves lleis de premsa, ràdio, televisió, teatre i cinema per part del futur Govern Provisional;
- h) Mesures de reorganització i sanejament de les forces armades militaritzades —Guarda Nacional Republicana, Policia de Segurança Pública, Guarda Fiscal...;
- i) El control de fronteres serà responsabilitat de les Forces Armades i militaritzades fins que es creï el seu propi servei;

j) Mesures que condueixin a la lluita efectiva contra la corrupció i l'especulació.

B — Mesures a curt termini

1 — En un termini màxim de tres setmanes després de la consecució del poder, la Junta de Salvació Nacional escollirà d'entre els seus membres la persona que exercirà les funcions de president de la República Portuguesa, que mantindrà competències similars a les previstes en la constitució actual.

a) La resta de membres de la Junta de Salvació Nacional assumiran les funcions de Cap de l'Estat Major General de les Forces Armades, Sotschap de l'Estat Major General de les Forces Armades, Cap de l'Estat Major de les Forces Armades, Cap de l'Estat Major de l'Exèrcit i el Cap de l'Estat Major de la Força Aèria, i formaran part del Consell d'Estat.

2 — Després d'assumir les seves funcions, el president de la República nomenarà el Govern Civil Provisional, que estarà integrat per personalitats representatives dels grups i corrents polítics i personalitats independents que s'identifiquin amb el programa present.

3 — Durant el període d'excepció del Govern Provisional, imposat per la necessitat històrica de transformació política, es mantindrà en funcionament la Junta de Salvació Nacional, per la salvaguarda dels objectius aquí proclamats.

a) El període d'excepció finalitzarà tan aviat com sigui elegit, d'acord amb la nova Constitució Política, el president de la República i l'Assemblea Legislativa.

4 — El Govern Provisional governarà per decrets llei, que s'ajustaran necessàriament a l'esperit d'aquesta proclamació.

5 — El Govern Provisional, tenint en compte que les grans reformes fonamentals només es poden adoptar en l'àmbit de la futura Assemblea Nacional Constituent, es comprometrà a promoure immediatament:

a) L'aplicació de mesures que garanteixin l'exercici formal de l'acció de Govern i l'estudi i aplicació de mesures preparatòries de caràcter material, econòmic, social i cultural que garanteixin el futur exercici efectiu de la llibertat política dels ciutadans;

b) La llibertat de reunió i associació.

En aplicació d'aquest principi, es permetrà la formació d'«associacions polítiques», possibles embrions de futurs partits polítics, i es garantirà la llibertat sindical, d'acord amb una llei especial que en regularà l'exercici;

c) La llibertat d'expressió i pensament en qualsevol forma;

d) La promulgació d'una nova Llei de premsa, ràdio, televisió, teatre i cinema;

e) Mesures i disposicions tendents a garantir, a curt termini, la independència i la dignificació del Poder Judicial;

- La dissolució dels «tribunals especials» i la dignificació del procés penal en totes les seves fases;
- Els delictes comesos contra l'Estat sota el nou règim seran instruïts per jutges de dret i enjudiciats en jutjats ordinaris, dotant-se els acusats de totes les garanties.

Les investigacions aniran a càrrec de la Policia Judicial.

6 — El Govern Provisional establirà les bases per a:

a) Una nova política econòmica, posada al servei del poble portuguès, en particular dels sectors de la població fins ara més desfavorits, amb la preocupació immediata de lluitar contra la inflació i l'augment excessiu del cost de la vida, que implicarà necessàriament una estratègia antimonopoli;

b) Una nova política social que, en tots els àmbits, tindrà com a objectiu essencialment la defensa dels interessos de les classes treballadores i l'augment progressiu, però accelerat, de la qualitat de vida de tots els portuguesos.

7 — En matèria de política exterior, el Govern Provisional s'orientarà pels principis d'independència i igualtat entre Estats, la no-ingerència en els afers interns d'altres països i la defensa de la pau, ampliant i diversificant les relacions internacionals basades en l'amistat i la cooperació:

a) El Govern Provisional respectarà els compromisos internacionals derivats dels tractats vigents.

8 — Tenint en compte que la definició de la política d'ultramar correspondrà a la Nació, el Govern Provisional es guiarà pels principis següents:

a) Reconeixement que la solució a les guerres a l'estranger⁵ és política, no militar;

b) Creació de condicions per a un debat franc i obert, en l'àmbit nacional, sobre la problemàtica d'ultramar;

c) Posar les bases d'una política exterior que condueixi a la pau.

C — Consideracions finals

1 — Tan bon punt l'Assemblea Legislativa i el nou president de la República siguin elegits per la Nació, la Junta de Salvació Nacional quedarà dissolta i l'acció de les forces armades es limitarà a la seva missió específica de defensa de la sobirania nacional.

2 — El Moviment de les Forces Armades, convençut que els principis i objectius aquí proclamats

⁵ Remarcar que es refereix a les colònies.

reflecteixen un compromís amb el país i són imprescindibles per servir els més alts interessos de la nació, adreça una crida vehement a tots els portuguesos per a una participació sincera, il·lustrada i decidida en la vida pública nacional i els insta a garantir, mitjançant el seu treball, la convivència pacífica, sigui quina sigui la posició social que ocupin, les condicions necessàries per a la definició, a curt termini, d'una política que condueixi a la solució dels greus problemes nacionals i a l'harmonia, el progrés i justícia social, que són essencials per al sanejament de la nostra vida pública i per aconseguir el lloc entre les Nacions al qual Portugal té dret. ■